

1.1.2018.

ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О ПРЕДЛОГУ ТЕМЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације _____
Шифра УДК¹ (брожано): _____

821.133.1-1"19"(043.3) Supervielle J.
821.133.1-1"19"(043.3) Cocteau J.
821.133.1-1"19"(043.3) Tardieu J.
81'373.612.2:821.133.1-1"19"(043.3)

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 128 Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о оцени теме докторске дисертације:

Назив дисертације: *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сиперјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа*
Научна област УДК (текст): француска књижевност
Ментор (име и презиме, звање): Катарина Мелић, редовни професор
(Навести пет потпуних референци за радове из у же научне области из које је тема дисертације)

1. Катарина Мелић, "Faire entendre les voix silencieuses : les femmes et l'histoire dans les romans d'Assia Djebbar". *Етно-антрополошке проблеми*, 2017, Vol. 12 ls., 1, стр. 219-240.
UDK број: 821.133.1 :305-055.2] :929 Djebra A.

ISSN 0353-1589 (Printed edition) ISSN 2334-8801 (Online edition), Категорија M 24

2. Катарина Мелић, "La musique et l'histoire ou les manipulations du folklore morave: La Plaisanterie de Milan Kundera". Revista de etnografie si folclor/Journal of Ethnography and Folklore, 2017, 1-2, 28-42.
http://www.academiaromana.ro/ief/ief_pubREF.htm
<http://www.academiaromana.ro/ief/rev/REF2017.pdf>
Категорија M 23

3. Катарина Мелић, "Егзил или велики повратак у роману *Незнанье* Милана Кундере". *Књижевна историја*, 2012, XLIV, 147, стр.413-428.
UDK 821.133.1-09-31 Кундера М.
ISSN 0350-6428 = Књижевна историја, Категорија M 24

¹ УДК – Универзална децимална класификација (налази се у библиотеки сваког факултета)

4. Катарина Мелић, "Correspondances symbolistes dans *À Rebours de Huysman*". Тематски зборник радова са међународног научног скупа Симболизам у свом и нашем времену. Le symbolisme en son temps et aujourd’hui, ур. Јелена Новаковић, Београд, Филолошки факултет, 2016, стр. 219-232.
ISBN 978-86-6153-387-7, Категорија М 14

5. Катарина Мелић, "Le thème de la solitude et de l’aliénation dans l’œuvre d’André Langevin". *Наслеђе*, XIII, 2016, 33, стр. 163-175.
UDK број: 821.133.1(714)-31.09 Langevin A.
ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац), Категорија М 51

6. Катарина Мелић, „Sebald et Modiano, archéologues de la mémoire“. *Наслеђе*, VIII, 2011, 19, стр.67-83.
UDK 821.112.2.09-31 Zebald.V.G.
821.133.1.09-31 Modijano P.
ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)
COBISS.SR-ID 115085068, Категорија М 51

7. Катарина Мелић, „Memory in a Post-apocalyptic landscape: Paul Auster's *In the Country of Last Things*“. *Наслеђе*, XII, 2015, 32, стр.183-190.
821.111 (073)-31.09 Auster P
ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)
COBISS.SR-ID 115085068, Категорија М 51

8. Катарина Мелић, „Points de vue sur la guerre et l’art dans *Le temps retrouvé* de Marcel Proust“. *Филолошки преглед*, XLII, 2015, 2, стр. 89-104.
UDC 821.133.1-31. 09 Prust M.
ISSN 0015-1807
COBISS.SR-ID 2839399, Категорија М 51

9. Катарина Мелић, „Велики Рат у Вакслом времену Марсела Пруста“. Зборник радова са међународног научног скупа Рат и књижевност. *Српски језик, књижевност, уметност*, 821.133.1-09. Proust M.
ISBN 978-86-85991-81-3
COBISS.SR-ID 218400268, Категорија М 14

10. Катарина Мелић, „Модул француски пословни језик: значај комуникативне/интеркултуралне компетенције“, *Српски језик*, XVI, 2011, стр. 419-429.
UDC 811.133. 1'276.6..658
ISSN 0354 – 9259
COBISS.SR-ID. 140692487, Категорија М 24

11. Катарина Мелић, " Les autres voix de l’Histoire ou l’Histoire au féminin dans *L’amour, la fantasia* d’Assia Djebar ". *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, књига XLI-3, 2017, стр. 479-492.
ISSN 0374-0730
COBISS.SR-ID. 16115714, Категорија М 51

Кратко образложение теме (до 100 речи): Предмет дисертације је анализа метафоре на одабраном корпузу поезије 20. века који обухвата дела Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа. Циљ истраживања је да се утврде поетички утицаји надреалистичког

покрета на метафоричност у поезији одабраних песника, као и да се укаже на новореторички статус модерне метафоре коју одабрани песници користе. Поезија тројице наведених песника осветлила би позни моменат еволуције теорије метафоре, а опус који обухвата хетерогени књижевноисторијски период, као и компаративно читање трију поетика, указао би на динамику тог процеса, особине модерне метафоре и њен креативни потенцијал, као и нов притуп тумачењу поезије изабраних песника.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Милић Катарина

Назив завршеног факултета: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Одсек, група, смер: Француски језик и књижевност

Година дипломирања: 2013.

Назив магистарског рада, односно докторског студијског програма: Докторске студије из филологије (модул: Наука о књижевности) на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу

Научно подручје: Филолошке науке (наука о књижевности)

Година одбране: /

Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Број публикованих радова: 10 (навести референце за три најважнија рада кандидата из у же научне области из које је тема дисертације)

1. Катарина Милић, „Les équivalents français de l'aoriste serbe et ses effets stylistiques sur le plan de l'énonciation”. Зборник радова са седмог међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету у Београду, *Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques. La Nature, mère ou marâtre*. 2015. стр. 211–220. [УДК 821.133.1.09(082) 811.133.1(082) COBISS.SR ID 216125452 ISBN 978-86-6153-293-1] M14
2. Катарина Милић, „Le symbolisme mythique dans la poésie de Louis-Honoré Fréchette (*La Légende d'un peuple*, 1887)”, *Филолошки преглед*, година XLIII, број 2016 1, Београд, 2016. стр. 97–107. [УДК 821.133.1(71)-1.09Frešet L.:398 COBISS.SR ID 28393991 ISSN 0015-1807] M51
3. Катарина Милић, „L'image de la guerre d'Algérie dans les romans *L'art français de la guerre d'Alexis Jenni* et *La disparition de la langue française d'Assia Djebab»*, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига 42, бр. 1, 2017, 507-525. [УДК 821.133.1.09-31(65) Jenni A.821.133.1.09-31(65) Djebab A. COBISS.SR ID 16115714 ISSN 0374-0730] M51

Назив и средиште организације у којој је кандидат запослен: Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет

Радно место: Асистент за ужу научну област Француска књижевност и култура

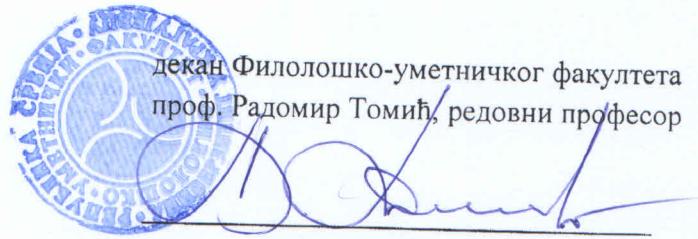
**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ.30
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ.128 СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА У
КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу Вам достављамо:

- Извештај Комисије о оцени теме;
- Одлуку Наставно-научног већа факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације.

Крагујевац,

29.01.2018.

декан Филолошко-уметничког факултета
проф. Радомир Томић, редовни професор

ПРИМЉЕНО: 1. 1. 2018.			
Орг.јед.	Број	Прилог	Вредности
01	283		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА**

**СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу одлуком број 01-5106 од 28.12.2017. године предложило је, а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 11.01.2018. године именовало у Комисију за оцену научне заснованости теме за израду докторске дисертације под називом *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа* и испуњености услова кандидата Катарине Милић.

Захваљујући на поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију и Стручном већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

о подобности теме докторске дисертације

1. Опште напомене:

Кандидаткиња Катарина Милић документовала је испуњеност услова за пријаву теме докторске дисертације подневши: кратку биографију, списак објављених радова и саопштења са научних скупова, образложение теме докторске дисертације с предметом, циљем, описом предложеног истраживања, хипотезама и методологијом истраживања, као и прелиминарном библиографијом, односно списком литературе коју ће у истраживању користити.

2. Оцена подобности теме, кандидата и ментора:

2.1. Кратка биографија кандидата:

Катарина Милић је рођена 18.05.1990. године у Крагујевцу. Основне академске студије, студијски програм Француски језик и књижевност, на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу уписује академске 2009/2010. године. Дипломира у јуну 2013. године као студент генерације са просечном оценом 9,90. Мастер академске студије, студијски програм Француски језик и књижевност, уписује академске 2013/2014. године Филолошко-уметничком факултету. Мастер рад под насловом *Аорист у француском и српском језику* брани у септембру 2014. године, завршава мастер студије са просечном оценом 10,00 и стиче звање мастер филолог (романиста). Докторске студије из филологије на Филолошко-уметничком факултету уписује 2014. године, модул Наука о књижевности, у оквиру којих стиче теоријско и аналитичко знање потребно за даљи научно-истраживачки рад.

Од 2011. године учествује на пројекту *Књижевна награда Гонкур – српски избор*, Амбасаде Француске и Француског института у Србији. Међународно искуство стиче у оквирима стручног усавршавања и студијских боравака у Француској (март 2017. – Факултет „Пол Валери Монпеље 3“ Универзитета у Монпељеу) и Немачкој (мај-јул 2017. – Институт за романистику Хумболтовог универзитета у Берлину). Запослена је на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу од фебруара 2015. године, као асистент за ужу научну област Француска књижевност и култура. Од октобра 2017. године обавља функцију секретара програмско-организационог одбора за књижевност научног скупа младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* који се одржава на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.

2.2. Наслов, предмет и хипотезе докторске дисертације:

За израду докторске дисертације кандидаткиња Катарина Милић предложила је тему: *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа*.

За **предмет** ове дисертације кандидаткиња одређује метафору, појам који у оквиру читавог развоја реторике, од Аристотела па до савремених новореторичких тумачења, заузима значајно место као предмет различитих естетичких, лингвистичких, филозофских и психолошких промишљања. Иако се тумачење метафоре најчешће везује за подручје лингвистичких наука и стилистике, а затим за когнитивне науке у којима се испитују њена концептуална својства, као и механизми произвођења значења путем преношења смисла са једног референта на други (гр. *metapherein*- преносити, премештати), пажња овог

истраживања усмерена је на реторичку праксу својствену поетском језику у коме се метафора представља као предуслов семиозе у склопу песничке ситуације. Будући да је у Француској статус реторике деградиран током 17. и 18. века, узимајући у обзир и романтичарски пројекат „гашења” класичне реторике схваћене искључиво као *elocutio* (в. Радовић 2008), предмет ове дисертације поставља се у контекст поезије 20. века, моменат рехабилитације реторичког наслеђа које, притом, постаје најзначајнији израз и симптом литерарности. Надреализам, као покрет који је у датом тренутку књижевне историје најдоследније (ре)афирмисао метафору, и то у оквиру своје поетике као нужан поступак остварења синтезе стварног и надстварног, дакле, целовитог искуства света кроз поетско искуство, представља незаобилазно место обнављања интереса за питање метафоричког израза.

Поље истраживања ове дисертације образује се око поезије тројице песника 20. века, чије су се поетике развијале у додиру са надреализмом и надреалистичком естетиком. Жил Сипервјел (1884-1960) је песник уругвајског порекла, чија прва дела настају упоредо са развојем надреалистичког покрета, од кога је тежио да се одвоји избегавајући принципе аутоматског писања и диктата несвесног. Једноставна синтакса и релативно традиционална версификација сведоче о тежњи ка стабилизованом, аполонијском песничком изразу који успешно интегрише поједина естетичка начела надреалистичке поетике. Надреалистичке трансформације поетског дискурса имају одјека и у стваралаштву Жана Коктоа (1889-1963), у коме се модерне тежње ка синкретичном остварују кроз синтезу поезије и визуелних уметности – филма, позоришта, графике, цртежа и сликарства. Целокупни уметнички подухват за Коктоа је у основи песнички, само се облици изражавања мењају – од космичког до свакодневног, од дионизијског до аполонијског. Последњи песник одабране тријаде са маргина надреализма, Жан Тардије (1903-1995), стварао је у оквирима различитих књижевноуметничких врста, развијајући песнички језик од класичног израза до слободних форми, настављајући се на надреалистичке основе генерисања песничке слике у пресеку свесног/несвесног, сна/јаве, присутног/одсутног. Играјући се разноликим средствима уметничког стварања, његова поезија настоји да испита могућности означавања у оквиру различитих семиотичких и семантичких система, као и односе међу њима. У настојању да се поезија одабраних песника смести у постојеће књижевноисторијске оквире, треба нагласити да њихова прва песничка дела настају у приближно време када долази до историјске појаве надреализма, стварају упоредо са надреалистима, али су своје песничко дело продужили све до '60-их и '70-их година 20. века, што се у књижевноисторијском контексту поклапа са неоавангардом. У складу с тим, такав опус нужно је морао да буде хетероген и његова су генеза и еволуција истовремено показатељи формалних осцилација и промена у песничком језику које кандидаткиња намерава да испита у оквиру херменеутичког „отварања” метафора које у својој поезији наведени песници користе.

Стога се у истраживању спроводи упоредба метафоричких образаца и то на два плана – у односу на надреалистичку метафору, при чему се показује како је она

превазиђена, након што је, мање или више, инкорпорирана у све три поетике; а затим се поређење фокусира тражење међусобних веза и разилажења у формирању метафора. Код сва три песника присутан је елемент зачудности (који је у основи надреалистичког писања) и упућује на исто повезивање стварног и оностраног, искусственог и имагинарног, конкретног и апстрактног, промишљање које притом открива и парадоксе и тензије у језику, осцилације оличене и згуснуте у метафоричкој слици. У поезији Жана Коктоа посебно се уочава тежња ка универзализацији песничке слике, те се она приближава метафори у визуелним уметностима (сликарству, позоришту и филму) и функционише као кубистичка метафора која прати технику колажа и поетику случаја. Сличан сликовни карактер одликује и метафору у поезији Жана Тардијеа, који развија посебну теорију песничке слике која се генерише у пресеку поезије и сликарства, производећи бурлеске спојеве и дискурс лудизма. С друге стране, метафора у поезији Жила Сипервјела, писца уругвајског порекла, обележена је већ поменутим осцилацијама и укидањем граница између два референтна простора, али се удвостручује и тензијом између два језика, шпанског и француског, која представљају два лингвистичка система. Једноставна синтакса последњег песника сведочи о потреби да се песнички дискурс стабилизује, после надреалистичког разарања језика и Субјекта, расутим у халуцинацијама.

Поредећи метафоричност песничког језика ова три аутора, кандидаткиња посебно указује на заједничку тенденцију поништавања дијалектичности која је у основи разумевања људског искуства, а потом и стабилизације тиме добијеног резултата: сан/јава (метафора као производ сна, фантазије, мистичног, несвесног, измирених са свесним, будним и рационалним), присутно/одсутно (тишина, медитација, празнина, спрам брујања, смеха, згуснутости значења), органско/неорганско (продор неорганског, механичког у органске, телесне метафоре, и обратно) итд. Истраживањем треба да покаже да поезија тројице песника обилује просторним и материјалистичним метафорама, што указује на веома високу свест о форми и о њеном статусу у савременој поезији – те метафоре такође говоре о потреби за синтезом два пола дијалектике материјално/апстрактно, те се на тај начин постиже дезинтеграција идеје о форми од њеног феноменолошког, појавног карактера (код Коктоа су фигуре анђела носиоци ове идеје, док се код Сипервјела и Тардијеа јавља тенденција да се, уз помоћ нових метафора, форма ослободи перцептибилног, а да се апстрактном припише могућност перцепције). Осим тога, значај одабраних песника и њиховог песничког језика представља чињеница да сасвим успешно остварују зачудност метафоре и кршење језичких забрана унутар самог језика, што потврђује тумачење метафоре као језичке девијантности (в. Јакобсон 1963, Лиотар 1971). Посебан допринос огледа се у превазилажењу граница једног дискурзивног система, пренос значења из једног аутономног система у други, при чему се не нарушава само логика на којој је он заснован, већ се поништава и граница међу њима – било да су то два различита језика, или пак два система означавања која функционишу са различитим означитељима, као што су то поезија и сликарство, поезија и наука, итд. Модерна

метафора, наиме, саопштава чињеницу да аутономних система заправо и нема: она им не пориче специфичност, али омогућава њихово спајање.

Циљ истраживања је, дакле, да се утврде поетички утицаји надреалистичког покрета на метафоричност у поезији Жана Коктоа, Жила Сипервјела и Жана Тардијеа, као и да се укаже на новореторички статус модерне метафоре коју одабрани песници користе. Дефинисани приступ омогућава и сагледавање филозофске, естетичке и књижевне импликације историјског момента у коме је настајала поезија избраних аутора. То је циљани хоризонт овог истраживања, а његов основни академски циљ је теоријски, историјски и критички одређен у претходном опису.

Кандидаткиња намерава да спроведе истраживање у оквиру следећих **хипотеза**:

- Метафора је један од основних генеративних принципа језика, а језик је суштински метафоричан. Нагон за формирањем метафора је фундаментални нагон за именовањем, што значи да је она продуктивно својство језика и има означитељски потенцијал.
- Модерна метафора се теоријски, као и у уметничкој пракси, разликује од традиционално схваћене метафоре.
- Као општи семиотички механизам, метафора је део и ванлингвистичких појава. Стога је могуће установити сличности између метафоричности у поетском језику и метафоричности у визуелним уметностима, будући да је метафора поступак који се у оба поља примењује.
- Метафора има херменеутичку вредност, а у самом метафоричком механизму се налази кључ тумачења.
- Везана за херметизам савремене поезије, метафора омогућава полизводљивост читања и никада не може бити транспарентна.
- Да би била читљива, традиционална метафора се увек ослања на перцепцију. Савремена метафора превазилази чулна искуства, отвара поље метафизике, опскурна је и улази у непознато (наслеђе надреализма).
- Поседујући субверзивно дејство, метафора почива на „насилном“ деловању према језичкој логици – али не на синтаксичком, већ на семантичком плану. У складу с тим, она је исказ који је, са конверзијског аспекта, девијантан и алогичан, јер почива на поистовећивању различитог.
- Метафора представља покушај рехабилитовања афективног, примордијалног и пре-симболичког, тражење нултог степена језика.
- Три поетичка оквира као репрезентативни корпус за истраживање трансформације метафоре под утицајем надреализма, у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа метафора се афирмише као поље синтетизовања различитих медија: поезије, сликарства, позоришта и филма. Отварајући различите семиотичке системе и укидајући разлике и границе међу њима, метафора се успоставља као трансдискурзивно поље, те нам поезија поменутих песника омогућава ново

ишчитавање метафоре и њену нову теоретизацију из постструктуралистичке позиције. Дакле, нова метафора саопштава, на различите начине, укидање бинарности у широком семиотичком пољу означавања.

3. Подобност кандидата:

До сада је кандидаткиња Катарина Милић учествовала на 11 научних скупова:

1. II међународни научни скуп (DEAF 2 - la langue et la littérature à l'épreuve du temps), ФИЛУМ, Крагујевац, 8. и 9. новембар 2013. године – Представљен рад: „Analyse des temps verbaux dans *Histoire vraie de Guy de Maupassant*”
2. VII међународни научни скуп (Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques. La Nature, mère ou marâtre), Филолошки факултет, Београд, 7. и 8. новембар 2014. године – Представљен рад: „Les équivalents français de l'aoriste serbe et ses effets stylistiques sur le plan de l'énonciation”
3. Међународни научни скуп (Симболизам у свом и нашем времену), Филолошки факултет, Београд, 2. и 3. октобар 2015. године – Представљен рад: „Le mythe, la légende et l'Histoire dans la poésie de Louis-Honoré Fréchette (*La Légende d'un peuple*, 1887)”
4. Округли сто „Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње“ (у оквиру пројекта „Усмено, књижевно, обредно”), Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 13. децембар 2015. године - Представљен рад: „Фигура вуковође у роману *Господар вукова* Александра Диме”
5. VIII научни скуп младих филолога (Савремена проучавања језика и књижевности), ФИЛУМ, Крагујевац, 2. април 2016. године - Представљен рад: „Језик, идентитет и идентификација у роману *Љубав, фантазија* Асје Џебар”
6. XI међународни научни скуп (Српски језик, књижевност, уметност), ФИЛУМ, Крагујевац, 28. и 29. октобар 2016. године – Представљен рад: „Глас и тишина у поезији Ежене Гијвика (збирке поезије *Зид*, 1970. и *Приложено писмо*, 1973.)”
7. IX међународни научни скуп (Les études françaises aujourd'hui – La francophonie dans tous ses états), Филозофски факултет, Нови Сад, 4. и 5. новембар 2016. – Представљен рад: „L'image de la guerre d'Algérie dans les romans *L'art français de la guerre* d'Alexis Jenni et *La disparition de la langue française* d'Assia Djebar”
8. Међународни научни скуп (Језици и културе у времену и простору 6), Филозофски факултет, Нови Сад, 17. децембар 2016. – Представљен рад: „Прилог тумачењу идеолошко-историјског карактера Тријумфалне капије у Паризу”

9. IX научни скуп младих филолога (Савремена проучавања језика и књижевности), ФИЛУМ, Крагујевац, 8. април 2017. године - Представљен рад: „Споменик у Вимију: (екс)центрично место сећања”
10. VIII међународна конференција (Canada Filmed – Le Canada Au Cinéma), Међународно удружење канадских студија у Србији и Филолошки факултет, Београд, 21. и 22. април 2017. године – Представљен рад: „L'herméneutique du monde absent : La Face cachée de la Lune de Robert Lepage”
11. X међународни научни скуп (Les Études françaises aujourd’hui : DEAF 3 – Dire, écrire et agir en français 3), ФИЛУМ, Крагујевац, 3. и 4. новембар 2017. године – Представљен рад: „La métaphore dans la poésie de Jean Cocteau : un hommage à Picasso”

Кандидаткиња Катарина Милић објавила је следеће научне радове у зборницима и часописима:

1. Катарина Милић, „Analyse des temps verbaux dans *Histoire vraie* de Guy de Maupassant”, Зборник радова са II међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, *DEAF 2 – la langue et la littérature à l'épreuve du temps*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013. стр. 383–390.
[УДК 811.133.1’366.58 821.133.1-32.08 Maupassant G. De,
COBISS.SR
ID 515491502] **M14**
2. Катарина Милић, „Дух алегорије и метаисторичност у роману *Арден* Фредерика Вержеа”, *Lipar*, година XVI, број 56, Универзитет у Крагујевцу, 2015. стр. 43–61.
[УДК 821.133.1-31.09 Verger F.
COBISS.SR ID 521480341
ISSN 1450-8338] **M52**
3. Катарина Милић, „(Ра)стварање *personae dramatis* у *Магбету* Ежене Јонеска”, *Lipar*, година XVI, број 57, Универзитет у Крагујевцу, 2015. стр. 77–91.
[УДК 821.133.1-2.09 Ionesco E.
COBISS.SR ID 522267029
ISSN 1450-8338] **M52**
4. Катарина Милић, „Les équivalents français de l'aoriste serbe et ses effets stylistiques sur le plan de l'énonciation”. Зборник радова са седмог међународног научног скупа одржаног на Филолошком факултету у Београду, *Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques. La Nature, mère ou marâtre.* 2015. стр. 211–220.

[УДК 821.133.1.09(082) 811.133.1(082)
COBISS.SR ID 216125452
ISBN 978-86-6153-293-1] **M14**

5. Катарина Милић, „Функција математичких појмова у поезији Ежена Гијвика (збирка поезије *Eucliennes*, 1967.)”, *Lipar*, година XVI, број 58, Универзитет у Крагујевцу, 2016. стр. 161–172.
[УДК 821.133.1-14.09 Guillevic E.
COBISS.SR ID 522699925
ISSN 1450-8338] **M52**
6. Катарина Милић, „Фигура вуковође у роману *Господар вукова* Александра Диме”, *Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње*, Министарство културе и информисања Републике Србије и ФИЛУМ, Крагујевац, 2016. стр. 285–302.
[УДК 398.3:639.111.7]:821.133.1-31.09 Dumas A.
COBISS.SR ID 228279564
ISBN 978-86-80596-00-6] **M45**
7. Катарина Милић, „Le symbolisme mythique dans la poésie de Louis-Honoré Fréchette (*La Légende d'un peuple*, 1887)”, *Филолошки преглед*, година XLIII, број 2016 1, Београд, 2016. стр. 97–107.
[УДК 821.133.1(71)-1.09 Frešet L.:398
COBISS.SR ID 28393991
ISSN 0015-1807] **M51**
8. Катарина Милић, „Идентитет, алтеритет и језик у постколонијалном контексту: роман *Љубав, фантазија* Асје Џебар”, *Наслеђе*, година XIII, број 36, Крагујевац, 2017. стр. 49–60
[УДК 821.133.1.08 Djebar A.
COBISS.SR ID 515612078
ISSN 1820-1768] **M51**
9. Катарина Милић, „Прилог тумачењу идеолошко-историјског карактера Тријумфалне капије у Паризу”. Зборник радова са међународног скупа *Језици и културе у времену и простору 6*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2017. стр. 21-31
[УДК 930.85(443.611)::81'22
COBISS.SR ID 318149639
ISBN 978-86-6065-432-0] **M14**

- 10.** Катарина Милић, „L'image de la guerre d'Algérie dans les romans *L'art français de la guerre* d'Alexis Jenni et *La disparition de la langue française* d'Assia Djebar”, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига 42, бр. 1, 2017, 507-525.
[УДК 821.133.1.09-31(65) Jenni A.821.133.1.09-31(65) Djebar A.
COBISS.SR ID 16115714
ISSN 0374-0730] **M51**

4. Преглед стања у подручју истраживања:

У класичној књижевнотеоријској традицији, наслеђеној од Аристотела, постојала је тежња да се метафора одреди само као троп (Димарсе, Фонтаније), док почев од 20. века домен метафоричког израза превазилази оквире фигуративности у литерарном језику. Нова позиција из које се приступа овом проблему, подстакнута је, на теоријском плану, све већом пажњом усмереном на процес означавања, кроз опште теорије о значењу (семиотика), теорије о језику (постструктурализам) и теорије о Субјекту (психоанализа) (Кристева, 1974: 17). Почетак 20. века обележен је, дакле, превратом у филозофским и уметничким покретима, а посебна потреба да се књижевноуметнички концепти и термини замене новим, који ће одговарати духу времена, довела је до великих промена, у виду авангардних покрета, најпре на формално-језичком плану дела као текста, на плану жанровског именовања и категорисања и, што је најбитније, границе међу различитим видовима уметности су поништене и доведене у питање. Још крајем 19. века појам *слика* постепено је замењивао метафору као реторички термин, при чему је најављено њено модерно тумачење засновано на искрственом и чулном – дефинисана још у Аристотеловој *Поетици* као *уочавање сличности*, модерна метафора постаје слика у оној мери у којој не подразумева унапред постојање сличности међу референтима који чине метафорички израз, већ се инсистира на њиховом перцептивном приближавању, које производи шок и логички „скандал” на семантичком плану исказа. Широко је позната дефиниција Пјера Ревердија из 1918. године, по којој је слика „чиста креација духа” и „не може настати из поређења, већ из приближавања две мање или више удаљене реалности” (Реверди, 1918), при чему се инсистира на аналогији као услову стварања и инвентивности духа који је кадар да уочи сасвим нове сличности међу удаљеним реалитетима. Нешто измењену дефиницију метафоре предлаже Андре Бретон, истичући важност веће удаљености двају реалности која би омогућила да створена слика буде естетски и поетски снажнија (Бретон, 1962: 34), при чему се редослед мења: за Бретона, „поетска слика није последица, него извор сазнања, које је двоструко, везано за песниково ја и за спољашњи свет” (Новаковић, 1996:93). Наведена концепција песничке слике истиче њену сазнајну вредност, а надреалистичка естетика, потпомогнута Фројдовим достигнућима у психоанализи, кроз идеју о „диктату несвесног” и технику аутоматског писања, укида сваки вид каузалности

афирмишући случај и аналогију. На тај начин, метафора добија сасвим посебно значење у надреализму, на шта нас наводи чињеница да су Андре Бретон и надреалисти метафору називали, доследно и искључиво, *сликом* (*image*) (Новаковић, 1996: 92).

С обзиром на то да је у надреалистичкој метафори/слици сублимисан читав надреалистички однос према свету (Рајх 1982: 272), она је зачудна (формалистичка позиција), показује пројектост појмова (постструктуралистичка позиција) и омогућава синтезу и естетско разрешење антагонизма између рационалног и ирационалног. Стога, она спаја и различите видове уметничког изражавања, што посебно осветљава сликовни аспект метафоре, коме се може приступити с једне стране кроз језик и, с друге стране, кроз сликарство и филм, имајући у виду да је повезивање лирике са естетиком визуелних уметности једно од кључних начела модерне естетике, а самим тим и метафорике. С тим у вези, у овом двојаком тумачењу огледа се и надреалистичка тежња ка општем, тотализујућем искуству света и живота, при чему метафора добија посебан значај и указује на своју поетичку моћ, показује се као онтолошки предуслов за постојање језика, а самим тим и поезије. Овоме се може додати и ничеанска идеја о суштинској метафоричној језику, која постаје основни ослонац свих потоњих поетика и отвара пут сажимању емпиријског света са песничким, што омогућава повезивање епистемологије са реториком (Де Ман 2008: 73).

На књижевноуметничком плану, надреалистичка метафора пресудно је утицала на развој песничког језика и питања фигуративности у језику, кондензујући у појму *слике* сва естетичка, етичка и уметничка промишљања о природи језика и уметности. Савремени песник бира хибридни дискурс - критички, филозофски и поетски, којим ће, по оцени Аделаиде Рисо, песник поништити првобитно, имитативно схватање уметности (репрезентацију), и одабрати активну и динамичну улогу ствараоца и „тумача“ (Рисо, 2007: 13). Наведено запажање осветљава надреалистичку интуитивност у проматрању модерне уметности и њених естетичких путева који, у идеалној перспективи, воде универзалном естетском искуству и тотализујућем, синкетичном уметничком исказу.

Дефинисање метафоре, још од надреализма, условљено је херменеутичким ставом према њој, што је чини занимљивом и у семиотичким круговима, а приближава је и теорији рецепције, посебно због давања значаја улози читаоца у односу на семиозу коју подстиче. Херменеутички приступ метафори одређује њу саму као херменеутику, у оној мери у којој сваки вид номинализације, виђеној кроз традицију наслеђену од Аристотела, представља један облик тумачења стварности и објеката који се именују (Рикер, 1965: 30), тако да језик ствара метафоре и ван поетског дискурса, из фундаменталне потребе да нађе име стварима (Еко, 2004: 52).

С друге стране, постојање клишеа и проматрања „мртвих“ метафора у језику, указују на заснованост идеје о извornoј и фундаменталној фигуративности језика, па се стога и дефинишу као лексикализоване метафоре чија је поетска и фигуративна вредност ишчезла услед претеране употребе. С друге стране, свака нова метафора указује на номинално играње на референцијалном плану језика, измештање и померање на парадигматској оси

језика, што је идеја коју је у структуралистичкој лингвистици формализовао Роман Јакобсон позивајући се на феномен номиналне афазије. Јакобсонова класификација подразумева, наиме, тензије између два процеса: метонимијског (синтагматског) и метафоричког (парадигматског), при чему се они везују за функционисање сваког процеса симболизације (в. Јакобсон, 1963). Сличну идеју налазимо и у Лакановој психоаналитичкој теорији метафоре, која је заправо теорија субјекта, будући да је у Лакановој перспективи субјект у дискурсу увек присутан само метафорички, док се метафора, као садржај похрањен у несвесном, коституише кроз процес преноса значења уз помоћ замене аналогијом (в. Лакан, 2001).

Добро је познато шире, семиотичко опхођење према текстова у семиотичким круговима и истицање текстуалне, реторичке природе не-језичких ентитета (реклама, фотографија, итд) као „значењске стране идеологије” (Барт, 1964: 49), што указује на велики епистемолошки заокрет у хуманистичким наукама. У оквиру семиотичког приступа, а из угла текстуалне лингвистике, прагматике и теорије комуникације, велики допринос и преглед представља студија *Метафора* (1980.) Умберта Ека, у којој аутор представља метафору као најнеопходнију и најчешћу реторичку фигуру, која је суштински семиотички механизам присутан у сваком систему знакова и упућује на механизме који нису својствени говорном језику (Еко, 2004: 9). Тиме се објашњава семиотика метафоре која је повезана са културном семиотиком (Еко, 2004: 15), чиме се Еково тумачење припаја савременим интересовањима за метафору која упућују на ванјезичко, пресимболично мишљење, отварање могућности за означавање изван језичког диспозитива (Лиотар, 1971; Кристева, 1974; Рикер 1975. и др.). Стога су, према Ековом мишљењу, најбоље метафоре оне које „показују сазнање у настајању, саму динамику семиозе (Еко, 2004: 54).

Студија *Симбол и метафора: потрага за „скривеном страном” стварности у савременој филозофији* (2002), Марије Авелине Цецилије, илуструје потребу савремене филозофије да осветли и преиспита кључне појмове и предрасуде традиционалне западне мисли, дијалектичке половине као што су рационално/ирационално, стварно/имагинарно, објективно/субјективно, став да је стварност увек посредовано доживљена (путем језика, културе, друштвених процеса итд), са посебним освртом на амбивалентне феномене симболизације и метафоризације. Наиме, ауторка сматра да су и симбол и метафора феномени који усложњавају већ сложену људску стварност, као и да је херменеутика неопходан чинилац савремених филозофских проматрања односа између фигуративног језика и спекулативног дискурса, симбола и метафоре са једне стране и концептуалног језика с друге (Цецилија, 2002: 23).

С друге стране, Дејвид Ричи у својој студији о метафори истиче на првом месту потешкоће у приступу проблематици дефинисања метафоре као концепта, истичући притом неминовност тумачења метафоре у контексту (прагматичка позиција) и неопходност хипотезе да се метафора не сме свести једино на принцип идентификације „А је Б” (Ричи, 2013: 5). Идеју о условљености разумевања метафоре од контекста у коме је

формирана, налазимо још на почетку 20. века, и то у основи херметизма модерног лирског песништва. Наиме, модерна „неразумљивост” има за узрок губитак репрезентативне функције језика, то јест, логика односа међу речима више се не заснива на подражавању или репрезентацији, већ на чисто интелектуалној, личној и алегоријској логици коју је одредио и које се држи сам песник (Де Ман, 1975: 322). Осим тога, концепција миметичне уметности радикално је укинута у надреализму, што језгровито показује Бретонова метафора „слика је прозор” (Бретон, 1965: 3). Модерна лирика, стoga, представља прави изазов за читаоца, критичара и, посебно, преводиоца. У екстремним случајевима, наводи Жановска-Клушевска, метафора је сасвим неразумљива, деструктивна и не-тропична (Жановска-Клушевска, 2011: 43).

Савремене теорије метафоре, у чијем је фокусу психологичност и когнитивни/искуствени аспект метафоричког (фигуративног) исказа, али и културолошке импликације незаобилазне у његовом тумачењу (Лејкоф и Џонсон, 1996), надограђују се и настављају на путеве ка новој теорији метафоре, коју је, у уметничком, естетском и етичком виду, наслутио надреализам, док, према речима Гастона Башлара, метафоричност омогућава тражење „будућности језика” (в. Башлар, 2009). Метафора, у том светлу, добија значење праузрока, а њена је сазнајна моћ вредност која ће дефинисати, макар и негативно, све будуће прагматичке и лингвистичке теорије метафоре.

5. Значај и циљ истраживања са становишта актуелности у одређеној научној области:

Еволуција појма метафоре и њеног статуса у историји научних, уметничких и филозофских употреба и тумачења, као и обновљен интерес за њу почев од првих деценија 20. века у виду теоријског и естетичког преиспитивања појма и његове употребе у уметничкој пракси, наводе нас на поновно дефинисање метафоре и њено другачије теоријско представљање. Актуелно стање у друштвено-хуманистичким наукама сведочи о стално присутној потреби да се традиционални обрасци непрестано преиспитују, најпре кроз њихову деконтексуализацију и апстраховање из теоријско-практичног континуитета (историје) и кроз проматрање применљивости њихових основних структура у садашњим научним преокупацијама и потребама. Метафора представља један од најзначајнијих појмова нама познате научне мисли, на којем је, ако не изграђено, онда барем потврђено, мноштво херменеутичких и феноменолошких приступа у различитим областима научно-теоријске и уметничке делатности, те је, самим тим, подложна већ поменутом редефинисању и прилагођавању савременим научним приступима.

Епистемолошка вредност метафоре посебно се истиче у савременом приступу метафори, посебно у оквирима когнитивних наука, где се указује на њену моћ у процесу спознаје, али и продубљивања значења. Наведена чињеница указује на дијахронијски

континуитет става да је метафорички процес у основи генерички, те се метафора поставља у центар интердисциплинарног интересовања које потврђује да је она резултат, али и услов, спознајне и семиотичке активности. Према речима Катрин Фромилаг, наш концептуални систем може обликовати одређене апстрактне и субјективне идеје само уз помоћ метафора (Фромилаг, 2007: 92), док Џорџ Лејкоф и Марк Џонсон, у истој теоријској линији, подвлаче лингвистичку природу метафоре као лингвистичког „помоћника“ сваке концептуализације (Лејкоф, Џонсон, 1986). Тумачење метафоре као основног концептуалног механизма, које далеко превазилази оквире језика, омогућило је њено примењивање у ширем, ванреторичком оквиру - психологији, неурологији, психоанализи, социологији, антропологији, семиотици, итд. Њена литерарна употреба се, стога, може (и мора) представити као један део широког интересовања за метафоричке процесе, па се тумачење метафоре у чисто литерарном контексту поезије 20. века може сматрати доприносом бољој теоретизацији овог појма. Анализа метафоре у поезији тројице наведених песника осветлила би позни моменат њене еволуције, који је из угла теорија 20. века виђен као коренита промена и преврат у традиционалној уметничкој пракси, а опус који обухвата хетерогени књижевноисторијски период, као и компаративно читање трију поетика, указао би на динамику тог процеса, особине модерне метафоре и њен креативни потенцијал, као и нов притуп тумачењу поезије изабраних песника.

6. Веза са досадашњим истраживањима:

С обзиром на обиље приступа у тумачењу метафоре, као и на рас прострањеност овог појма у најразличитијим областима теоријске мисли и уметничке праксе, неопходно је на самом почетку одредити оквире уз помоћ којих ће се, за потребе овог истраживања, сагледати његова употреба у циљаном контексту, као и специфичности које из ње произилазе. Метафора у поезији наведених песника представљала би, теоријски и књижевноисторијско гледајући, значајно сведочење о статусу и специфичностима песничког језика у 20. веку и, уопште узев, читавог односа уметника према стварности и према уметничком делу, који је најављен и отворен још са појавом кубизма и надреализма, односно у авангардним уметничким круговима. Наиме, три поетска дискурса, који на различите начине развијају питања фигуративности и метафоричности песничког језика у приближном раздобљу (од почетка 20. века до '70.-их година истог века), подстичу на тражење тачака додира и евентуалних поклапања по питању односа према метафори као песничкој слици и тропу. Повезивање метафоричких конструкција са когнитивним способностима човека, омогућило је да се поље истраживања метафоре као тропа (у чистом реторичком, античком смислу), прошири на домен психоанализе и семиотике, и то још почетком 20. века са уливом пре свега фројдовских достигнућа у друштвено-хуманистичке и уметничке оквире. Данашње теорије метафоре заснивају се на постструктуралистичким и деконструктивистичким читањима, па се посебна пажња

придаје њеној лингвистичкој природи, што је и везује за широка семиотичка питања. Референтни радови из наведених области представљају полазиште за истраживање проблематике коју ова дисертација поставља.

Почетна позиција истраживања подразумева, dakле, дефинисање метафоре у пресеку различитих теоријских погледа, организованих диахронијски, тако да укажу на еволуцију појма метафоре почев од Аристотела и класичних реторичара, па све до савременог схватања метафоре код новореторичара. Пратећи развојни ток песничког стила и његове тропичности од антике па до краја 20. века, значење савремене метафоре може се читати на крају тог развојног ланца, уз помоћ методолошке апаратуре коју нуде теоријске парадигме формализма, структурализма, и њихових „наследника” – семиологије и постструктурализма. Наведени теоријски оквир методолошки је оправдан, у мери у којој теоретичари 20. века указују на везе између структурализма (у најопштијем значењу) и Нове реторике (в. Радовић 2008), и с обзиром на чињеницу да се Нова реторика установљава као теорија дискурзивних пракси (Радовић 2008: 11), нераздвојна је од тумачења осталих језичких, односно текстуалних формација као производа људске делатности. Наведени приступ омогућавају, у првом реду, запажања следећих аутора: Фридриха Ничеа, Сигмунда Фројда, Мартина Хајдегера, Романа Јакобсона, Виктора Шкловског, Александра Потебње, Жака Дериде, Пола Рикера, Жан-Франсоа Лиотара, Умберта Ека, Јулије Кристеве и Жака Лакана. Незаобилазни су и текстови песника који су допринели теоретизацији нових естетских струја, као што су Андре Бретон, Гијом Аполинер и Џер Реверди.

Актуелна занимања за тројицу изабраних песника фокусирана су, у највећој мери, на њихове индивидуалне поетике (Андрео 2012, Арно 2003, Верноа 1981, Виалне 1972, Јосимовић 1973, Линарес 2000, Онимус 1985, Рамирез 2009, Сирман 2012, и други), међутим, изостаје транспоетичка перспектива која би осветлила заједничке тачке у метафоризацији песничког дискурса, али и контрастирала индивидуалне поступке у циљу разматрања могућности и креативни потенцијал које нуди модерна метафорика.

Кандидаткиња ће, dakле, настављајући се на досадашње доприносе у тумачењу поезије Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа, разматрати особине метафоричности у одабраном корпусу, чиме ће посебно настојати да покаже на који начин се постиже превазилажење традиционалних реторичких образца и, што је још битније, како се савремена метафора наставља на надреалистичку естетику као производ „обрачуна” са дотадашњом песничком и уметничком праксом.

7. Научне методе истраживања:

Кандидаткиња ће се у истраживању водити, пре свега, интердисциплинарним приступом. Теоријско дефинисање и испитивање базирају се на приступу руског формализма, структуралистичким, семиотичким и постструктуралистичким принципима,

док ће интерпретација текстова следити начела херменеутике и компаративне методе. Индивидуалне поетике одабраних аутора уклапају се у наведени интердисциплинарни контекст и из њега израњају специфичности метафора у оквиру појединачних поетских дискурса.

8. Оквирна библиографија:

I Извори:

1. *И вечно ритам из француске поезије XX века*, (1975), приредио Никола Трајковић, Цетиње: Обод.
2. *Антологија француске поезије XX века*, (2011), приредила Мирјана Вукмировић, Београд: Завод за уџбенике
3. *Jules Supervielle, œuvres poétiques complètes*, (1996), sous la direction de Michel Collot, Paris : Gallimard.
4. *Jean Cocteau, œuvres poétiques complètes*, (1999), sous la direction de Michel Décaudin, Paris : Gallimard.
5. *Tardieu, œuvres*, (2003), sous la direction de Jean-Yves Debreuille, Paris : Gallimard.

II Литература:

1. Абастадо 1971: C. Abastado, *Introduction au surréalisme*, Paris: Bordas.
2. Авангарда: теорија и историја појма 1 (1997), приредио Гојко Тешић, Београд: Народна књига, Алфа.
3. Авангарда: теорија и историја појма 2 (2000), приредио Гојко Тешић, Београд: Народна књига, Алфа.
4. Ајзенштајн 1964: С. Ајзенштајн, *Монтаџа, атракција*, Београд: Нолит.
5. Андрео 2012: B. Andréo, « Stupeur et tremblements: configuration de la faille dans Le sang d'un poète de Jean Cocteau », *French Studies: a quarterly review*, 66 (3), p. 347-361.
6. Арагон 1981: L. Aragon, *Écrits sur l'art moderne*, Paris: Flammarion.
7. Аристотел 1990: Аристотел, *О песничкој уметности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
8. Арно 2003: C. Arnaud, *Jean Cocteau*, Paris: Gallimard.
9. Барт 1964: R. Barthes, « Rhétorique de l'image », *Communications*, 4, p. 40-51.
10. Барт 1979: Р. Барт, *Књижевност, митологија, семиологија*, Београд: Нолит.
11. Башлар 2009: G. Bachelard, *Poétique de la rêverie*, Paris: Presses Universitaires de France.
12. Беар 1988: H. Behar, *Les pensées d'André Breton*, Lausanne: L'Age d'Homme.

13. Бенвенист 1966: E. Benveniste, *Problèmes de la linguistique générale*, Paris: Gallimard.
14. Бењамин 1974: В. Бењамин, *Есеји*, Београд: Нолит.
15. Бењамин 1977: W. Benjamin, « Allegory and Trauerspiel », *The Origins of German Tragic Drama*, London: NLB, p. 159-252.
16. Бењамин 1986: В. Бењамин, *Естетички огледи*, Загреб: Стварност.
17. Биргер 1998: P. Birger, *Teorija avangarde*, Beograd: Narodna knjiga.
18. Бретон, Елијар 1938: A. Breton, P. Eluard, *Dictionnaire abrégé du surréalisme*, Paris : Beaux-Arts.
19. Бретон 1962: A. Breton, *Manifestes du surréalisme*, Paris: Pauvert.
20. Бретон 1965: A. Breton, *Le surréalisme et la peinture*, Paris: Gallimard.
21. Бужињска, Марковски 2009: А. Бужињска, М.П. Марковски (2009), *Књижевне теорије 20. века*, Београд: Службени гласник
22. Ватимо 1991: Ђ. Ватимо, *Kraj modernе*, Нови Сад: Братство-јединство.
23. Верноа 1981: P. Vernois, *La dramaturgie poétique de Jean Tardieu*, Paris: Klincksieck.
24. Виалане 1972: P. Viallaneix, *Le Hors-venu, ou le personnage poétique de Supervielle*, Paris: Klincksieck.
25. Витгенштајн 1969: Л. Витгенштајн, *Филозофска истраживања*, Београд: Нолит.
26. Вучковић 2004: Р. Вучковић, *У знаку традиције и авангарде*, Београд: Нолит.
27. Гиро 2001: P. Giro, *Semilogija*, Beograd: Plato (XX vek).
28. Делез 1983: G. Deleuze, *Cinéma 1 : L'image-mouvement*. Paris: Les éditions de minuit.
29. Де Ман 1975: P. De Man, *Problemi moderne kritike*, Beograd: Nolit.
30. Дерида 1979: J. Derrida, *L'écriture et la différence*, Paris: Seuil
31. Дерида 1988: Ž. Derida, *Istina u slikarstvu*, Sarajevo: Svetlost.
32. Дерида 1990: Ж. Дерида, *Бела митологија*, Нови Сад: Братство-јединство.
33. Дерида, Фати 2000: J. Derrida, S. Fathy, *Tourner les mots – Au bord d'un film*. Paris: Éditions Galilée/Arte Éditions.
34. Диран 1963: G. Durand, *Les structures anthropologiques de l'imaginaire*, Paris: PUF.
35. Гадамер 2006: H.-G. Gadamer, *Vérité et méthode*, Paris: Éditions du Seuil.,
36. Гронден 2006: J. Grondin, « La thèse de l'herméneutique sur l'être ». *Revue de métaphysique et de morale*, 4-52, 469-481.
37. Група аутора: *Od simbolizma do avangarde – književnokritički, književnoteorijski, književnoistorijski, esejički i analitički tekstovi*, (2006), приредио Miloš Milošević, Нови Sad: Zmaj.
38. Група аутора: *Надреализам у свом и нашем времену*, (2007), Јелена Новаковић (уредник), Филолошки факултет универзитета у Београду, Београд.
39. Група аутора: *Књижевна реторика*, (2008), приредио Миодраг Радовић, Београд: Службени гласник.
40. Група аутора: *Leksikon avangarde*, (2013), приредили Hubert van den Berg i Valter Fenders, Beograd: Službeni glasnik.
41. Ејхенбаум 1972: B. Ejhenbaum, *Književnost*, Beograd: Nolit

42. Еко 1977: У. Еко, *Estetika i teorija informacije*, Београд: Просвета
43. Еко 2001: У. Еко, *Granice tumačenja*, Београд: Паидеја.
44. Еко 2004: У. Еко, *Metafora*, Београд: Народна књига.
45. Жановска-Клужевска 2011: Е. Chrzanowska-Kluczevska, "Catachresis – A Metaphore or a Figure in Its Own Right?", in *Beyond cognitive metaphor theory – Perspectives on literary metaphor*, [ed. Monika Fludernik], 36-57.
46. Зуровац 2005: М. Zurovac, *Tri lica lepote*, Београд: Слуžbeni glasnik.
47. Ивановић 2010 : Д. Ивановић, „Заборављено сећање: Миљковић и Сипервјел”, *Повеља*, 01/2010 (XL), стр. 33-40.
48. Јакобсон 1963 : R. Jakobson, *Essais de linguistique générale*, Paris: Minuit.
49. Јакобсон 1978: Р. Јакобсон, *Огледи из поетике*, Београд: Просвета.
50. Јосимовић 1973: Р. Јосимовић, *Поетика Жана Коктоа*, Београд: Слово љубве.
51. Калер 1990: Ц. Калер, *Структуралистичка поетика: структурализам, лингвистика и проучавање књижевности*, Београд: Књижевна мисао.
52. Кибеди-Варга 1985: A. Kibédi-Varga, « Un métadiscours indirect : le discours poétique sur la peinture », *Littérature et ses doubles*, C.R.I.N. 13, Groningue, p. 19-34.
53. Кристева 1971: J. Kristeva, „Problemi strukturiranja teksta”, u: *Delo*, br. 1, Beograd, str.23-39.
54. Кристева 1974: J. Kristeva, *La révolution du langage poétique*. Paris: Éditions du Seuil.
55. Лакан 2001: J. Lacan, *Autres écrits*, Paris: Éditions du Seuil.
56. Линарек 2000: S. Linarès, *Cocteau, la ligne d'un style*, Paris: SEDES.
57. Линарек 2013: S. Linarès, *Picasso et les écrivains*, Paris: Éditions Citadelles & Mazenod.
58. Лиотар 1971: J.-F. Lyotard, *Discours, figure*. Paris: Éditions Klincksieck.
59. Лотман 1976: J. М. Лотман, *Структура уметничког текста*, Београд: Нолит.
60. Лоџ 1988: D. Lodge, *Načini modernog pisanja: metafora, metonimija i tipologija moderne književnosti*, Zagreb: Globus/Stvarnost.
61. Мајенова 2009: M.R. Majenova, *Teorijska poetika – problemi jezika*, Београд: Слуžbeni glasnik.
62. Малро 1979: A. Malraux, *Neizvjesnost čovjekove avanture i književnost*, Zagreb: Naprijed.
63. Марино 1998: А. Марино, *Поетика авангарде*, Београд: Народна књига, Алфа.
64. Маркус 1974: С. Маркус, *Математичка поетика*, Београд: Нолит.
65. Маршал 1993: B. Marchal, *Lire le symbolisme*, Paris: Dunod.
66. Мелић 2014: К. Мелић, „Roman Jakobson et la France : « Les chats » de Charles Baudelaire“, Тематски зборник *Ускрснуће књижевности – 100 година руског формализма*, Крагујевац, Филолошко-уметнички факултет, 2014, стр. 171 - 218.
67. Милић 1997: N. Milić, *ABC dekonstrukcije*, Beograd: Narodna knjiga- Alfa.
68. Мукаржовски 1986: Ј. Мукаржовски, *Структура, функција, знак, вредност*, Београд: Нолит.

69. Надо 1964: M. Nadeau, *Histoire du surréalisme*, Paris: Éditions du Seuil.
70. Ниче 1983: F. Niče, *Rođenje tragedije*, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod.
71. Ниче 1992: F. Nietzsche, « La Rhétorique », *Argumentation/Peer Reviewed Journal*, Vol. 6(4), 377-386.
72. Ниче 2000: F. Nietzsche, *La Généalogie de la morale*, Paris: Librairie générale française.
73. Ниче 2005: F. Niče, *Knjiga o filozofu/Antihrist/Dionisovi ditirambi*, Beograd: Dereta.
74. Ниче 2016: F. Niče, *Tako je govorio Zarathustra*, Beograd: Dereta.
75. Новаковић 1995: J. Новаковић, У трагању за јединством. *Огледи из новије француске и српске књижевности*, Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
76. Новаковић 1996: J. Новаковић, *На рубу халуцинација – поетика француског и српског надреализма*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.
77. Новаковић 1990: S. Novaković, *Film kao metafora ili kratki dah*, Beograd: Institut za film.
78. Онимус 1985: J. Onimus, *Jean Tardieu : Un rire inquiet*, Seyssel: Champ Vallon.
79. Павловић 2002: М. Павловић, *Авангарда, неоавангарда и симболизам*, Београд: Просвета.
80. Петровић 1975: S. Petrović, *Retorika : teorijsko i istorijsko razmatranje*, Niš: Gradina.
81. Петровић 2010: S. Petrović, *Za autonomiju umetnosti*, Beograd: Službeni glasnik.
82. Платон 2005: Платон, *Држава*, Београд: Дерета.
83. Раж 1982: З. Раж, „Предговор за студију о метафори”, *Трећи програм*, бр. 52, Београд, 269-284.
84. Рамирез 2009: F. Ramirez, *Jean Cocteau : le cinéma et son monde*, Paris: Non lieu.
85. Реверди 1918: P. Reverdy, « L'image », *Nord-Sud*, № 13, mars 1918, p. 2-3.
86. Рикер 1965: P. Ricœur, *De l'interprétation, Essai sur Freud*. Paris: Éditions du Seuil.
87. Рикер 1969: P. Ricœur *Le conflit des interprétations*. Paris: Éditions du Seuil.
88. Рикер 1975: P. Ricœur, *La métaphore vive*, Paris: Seuil.
89. Рикер 1986a: P. Ricœur, « Qu'est-ce qu'un texte ? », dans *Du texte à l'action, Essais d'herméneutique II*, Paris: Seuil, p. 137-159.
90. Рикер 1986b: P. Ricœur *Du texte à l'action, Essais d'herméneutique II*. Paris: Éditions du Seuil.
91. Риско 2007: A. Russo, *Le peintre comme modèle du surréalisme à l'extrême contemporain*, Villeneuve d'Ascq: Presses Universitaires du Septentrion.
92. Ричи 2013: L. David Ritchie, *Metaphor*, New York: Cambridge University Press.
93. Саболчи 1997: М. Саболчи, *Авангарда и неоавангарда*, Београд: Народна књига.
94. Сенешал 1939: C. Sénéchal, *Jules Supervielle, poète de l'univers intérieur*, Paris: Jean Flory.
95. Сирман 2012: C. Surmann, *Cinéma et théâtre chez Jean Cocteau : intermédialité et esthétique*, Paris: Classiques Garnier.
96. Тешић 2001: G. Tešić, *Avangarda i tradicija*, Beograd: Narodna knjiga, Alfa.

97. Тодоров 1986: C.Todorov, *Poetika*, Beograd: Zavod za izdavačku delatnost.
98. Узелац 1993: M. Uzelac, *Uvod u estetiku*, Novi Sad: Prometej.
99. Фонтаније 1977: P. Fontanier, *Les figures du discours*, Paris: Flammarion.
100. Фреге 1948: G. Frege, « Sense and Reference », *The Philosophical Review*, Vol. 57-3, Cornell University, p. 209-230.
101. Фуко 1998: M. Fuko, *Arheologija znanja*, Beograd: Plato.
102. Фридрих 1969: H. Friedrich, *Struktura moderne lirike – od Baudelairea do danas*, Zagreb: Stvarnost.
103. Фројд 1984: S. Frojd, *Odarvana dela*, I-VIII, Novi Sad: Matica srpska.
104. Фромилаг 2007: C. Fromilague, *Les figures de style*, Paris: Armand Colin.
105. Хајдегер 1982: М. Хајдегер, *Мишљење и певање*, Београд: Нолит.
106. Хајдегер 2000: М. Хајдегер, *Шумски путеви*, Београд: Плато.
107. Хајдегер 2007: М. Хајдегер, *Битак и време*, Београд: Службени гласник.
108. Цецилија 2002: M. A. Cecilia, “Symbol and Metaphor: The Search for the ‘Hidden Side’ of Reality in Contemporary Philosophy”, *Analecta Husserliana – The Yearbook of Phenomenological Research*, vol. LXXV, p. 11-26.
109. Шкловски 1970: В. Шкловски, „Уметност као поступак”, *Поетика руског формализма*, уред. Александар Петров, Београд: Просвета, 81-94.
110. Шопенхауер 2011: A. Шопенхауер, *Метафизика лепог*, Београд: Партенон.

9. Очекивани резултати докторске дисертације:

У складу са свим наведеним, дисертација *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа* кандидаткиње Катарине Милић требало би да протумачи, образложи и докаже следеће очекиване резултате истраживања:

- да се осветли ауторефлексивни, синтетички и иронијски карактер метафоре у поезији 20. века., пратећи развојни пут метафоре и дијахронијске нити која показује на који начин се кроз књижевну историју и теорију мењао статус песничке слике и песничког језика.
- да се покаже утицај надреалистичке естетике на радикалну промену у схватању метафоричности песничког језика и на стварање новореторичке теорије метафоре.
- да се покаже, упркос немогућности да се поетике Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа сместе у оквире постојећих књижевно-историјских групација, да међу њиховим метафоричким творевинама постоји дубока структурална повезаност.
- да се идентификовани структурални модел модерне метафоре испита са савремених теоријских позиција и омогући препознавање сличних употреба у делима аутора који нису обухваћени одабраним корпусом.

10. Подаци о ментору:

Ментор при изради докторске дисертације Катарине Мелић биће др Катарина Мелић, редовни професор на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Дипломирала је на Филолошком факултету у Београду, магистрирала је на Универзитету Carleton у Отави (Канада), а докторирала је на Универзитету Queen's у Кингстону (Канада). Предаје на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, на Катедри за романистику (основне и мастер студије). На докторским студијама из филологије држи семинаре из предмета Књижевност егзила и Приповедни аспекти историје – историјски аспекти приповедања. Бави се проучавањем савременог француског романа, књижевности холокауста, књижевности у егзилу, женом у француској и франкофонији књижевности. Њена област истраживања су књижевност писаца у егзилу и проучавање односа историје и фикције у француском, франкофоном и европском роману. Аутор је две монографије које се баве односом историје и фикције. Уредник је два зборника и два тематска броја часописа *Наслеђе*. Учествовала је на више међународних и националних конференција и публиковала је низ научних и стручних радова.

1. Катарина Мелић, "Faire entendre les voix silencieuses : les femmes et l'histoire dans les romans d'Assia Djebbar". *Етно-антрополошке проблеми*, 2017, Vol. 12 Is., 1, стр. 219-240.

UDK број: 821.133.1 :305-055.2] :929 Djebra A.

ISSN 0353-1589 (Printed edition) ISSN 2334-8801 (Online edition)

Категорија M 24

2. Катарина Мелић, "La musique et l'histoire ou les manipulations du folklore morave: *La Plaisanterie de Milan Kundera*". Revista de etnografie si folclor/Journal of Etnography and Folklore, 2017, 1-2,28-42.

http://www.academiaromana.ro/ief/ief_pubREF.htm

<http://www.academiaromana.ro/ief/rev/REF2017.pdf>

Категорија M 23

3. Катарина Мелић," Les autres voix de l'Histoire ou l'Histoire au féminin dans *L'amour, la fantasia* d'Assia Djebbar ". Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига XLI-3, 2017, стр. 479-492.

UDK 821.133.1-09-31(65) Djebbar A.

305:821.133.1 (65)

ISSN 0374-0730

Категорија M51

4. Катарина Мелић,"Егзил или велики повратак у роману *Незнанье* Милана Кундере". Књижевна историја, 2012, XLIV, 147, стр.413-428.

UDK 821.133.1-09-31 Кундера М.
ISSN 0350-6428 = Књижевна историја
COBISS.SR-ID 55823
M 24

5. Катарина Мелић, "Модул француски пословни језик: значај комуникативне/интеркултуралне компетенције", Српски језик XVI, 2011, стр. 419-429.
UDC 811.133.1'276.6..658
ISSN 0354 – 9259
COBISS.SR-ID. 140692487
M 24

6. Катарина Мелић, "L'arithmétique de l'émigration de Milan Kundera ou comment habiter l'ailleurs", Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига XXXV-3, 2010, стр. 33-40.

UDK 821.133.1.09-31 Kundera M.
821.09:32 "19" Kundera M.
ISSN 0374-0730
COBISS.SR-ID 16115714
M 51

7. Катарина Мелић, "Correspondances symbolistes dans *À Rebours* de Huysman". Тематски зборник радова са међународног научног скупа Симболизам у свом и нашем времену. Le symbolisme en son temps et aujourd'hui, ур. Јелена Новаковић, Београд, Филолошки факултет, 2016, стр. 219-232.

ISBN 978-86-6153-387-7
Категорија M 14

8. Катарина Мелић, "Les (ré)écritures des H/histoires dans *L'Insoutenable légèreté de l'être et Le livre du rire et de l'oubli* de Milan Kundera", Филолошки преглед, XXXVI, 2009, 2, стр. 123-131.

BIBLID : 0015-1807, 36 (2009), 2 (pp.123-131)
UDC 821.133.1.09-31 Kundera M.
821.162.3.09-31 Kundera M.
ISSN 0015-1807
COBISS.SR-ID 28393991
M 51

9. Катарина Мелић, "A la recherche de Dora Bruder ou la littérature comme cénotaphe " Наслеђе, VI, 2009,13, стр.105-117.

UDK 821.133.1.09-31 Modijano P.
ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)
COBISS.SR-ID 115085068
M 51

10. Катарина Мелић, "Sebald et Modiano, archéologues de la mémoire ". Наслеђе, VIII, 2011, 19, стр.67-83.

UDK 821.112.2.09-31 Zebald.V.G.

821.133.1.09-31 Modijano P.

ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)

COBISS.SR-ID 115085068

M 51

11. Катарина Мелић, " Le thème de la solitude et de l'aliénation dans l'œuvre d'André Langevin ". Наслеђе, XIII, 2016, 33, стр. 163-175

UDK број: 821.133.1(714)-31.09 Langevin A.

ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)

COBISS.SR-ID 115085068,

M 51

12. Катарина Мелић, „Memory in a Post-apocalyptic landscape: Paul Auster's *In the Country of Last Things*“. Наслеђе, XII, 2015, 32, стр.183-190.

UDK 821.111 (073)-31.09 Auster P

ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)

COBISS.SR-ID 115085068

M 51

13. Катарина Мелић," Points de vue sur la guerre et l'art dans *Le temps retrouvé* de Marcel Proust". Филолошки преглед, XLII, 2015, 2, стр. 89-104.

UDC 821.133.1-31. 09 Prust M.

ISSN 0015-1807

COBISS.SR-ID 2839399

M 51

14. Катарина Мелић," Велики Рат у *Васкрслом* времену Марсела Пруста". Зборник радова са међународног научног скупа Рат и књижевност. Српски језик, књижевност, уметност, Крагујевац, Филолошко-уметнички факултет, 2015, књига 2, стр. 67-74.

821.133.1-09. Proust M.

ISBN 978-86-85991-81-3

COBISS.SR-ID 218400268

M 14

15. Катарина Мелић, " Comment (s') écrire après Auschwitz ? Histoire, fiction et autofiction dans l'œuvre de Jorge Semprun" . ". Зборник радова са међународног научног скупа *Cultures, nations, autofiction : Penser l'autofiction: perspectives comparatistes*, Београд, Филолошки факултет, 2014, стр. 55-68.

UDK 821.134.3.09-312.6 Семпрун X

M 14

16. Катарина Мелић, " « Le langage est ma patrie » : l'exil dans l'œuvre de Jorge Semprun ". Зборник радова са међународног научног скупа Међународна конференција DEAF 2 –

Dire, écrire, agir en français : « La langue et la littérature à l'épreuve du temps », Крагујевац,
Филолошко-уметнички факултет, 2013, стр. 35-45.

UDK 821.133.1.09 Semprun J.

ISBN 978-86-85991-56-1

COBISS.SR-ID 203990284

M14

17. Катарина Мелић, "Преплитање фикције и сведочанства у књижевности Шое: *Писање или живот* Хорхеа Семпруна". Зборник радова са међународног научног скупа НЕМОГУЋЕ: Завет човека и књижевности. Српски језик, књижевност, уметност, Крагујевац, Филолошко-уметнички факултет, 2013, књига 2, стр. 373-380.

UDK 821.134.3.09-312.6 Семпрун X

ISBN 978-86-85991-53-0

COBISS.SR-ID 201956108

М 14

18. Катарина Мелић, „*Écrire après... : Sarah Kofman, Georges Perec*“. Зборник радова међународне конференције Paradigms, Influences, Reception. Парадигме. Утицаји. Рецепција, Београд, Филолошки факултет, 2013, стр. 339-350,
ISBN 978-86-6153-146-0
COBISS.SR-ID 204058380
М 14

14. Научна област дисертације:

Тема докторске дисертације *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сипервјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа* Катарине Милић припада научној области: француска књижевност.

15. Научна област чланова комисије:

Проф. др Драган Бошковић је редовни професор на Катедри за српску књижевност на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Аутор је пет научних монографија, приређивач двадесет књига/зборника, учесник на преко стотину међународних и националних научних скупова, и аутор преко осамдесет радова из своје области. Руководилац је научног пројекта основних истраживања 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир*.

Проф. др Павле Секеруш је редовни професор на Катедри за романистику на Филозофском факултету у Новом Саду, где предаје француску књижевност 19. и 20. века. Аутор је великог броја научних радова (преко 100) из француске, српске књижевности и компаратистике, као и монографија. Бави се стилистиком и реториком, а истиче се његов рад у превођењу значајних дела из ових области: Књижевна реторика, едиција Појмовник, приредио проф. др Миодраг Радовић у издању Службеног гласника, Београд, 2008. године.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу наведеног као нужан закључак следи да је тема *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сиперјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа* Катарине Милић теоријски добро постављена, актуелна и недовољно истражена, подобна за обраду у докторској дисертацији. Како је кандидаткиња успешно завршила две године докторских студија из књижевности и својим научним радовима потврдила да испуњава и научне услове прописане *Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације Универзитета у Крагујевцу*, Катарина Милић испуњава законом предвиђене услове за пријаву докторске дисертације. Образложење њене докторске дисертације указује на то да је реч о оригиналном раду, детаљно конципираних и постављених хипотеза, дефинисаних проблемских целина, адекватне методологије, са списком литературе који потврђује упућеност кандидаткиње у стање у изабраној области.

Због свега наведеног, Комисија са одговорношћу препоручује Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу да **Катарини Милић** одобри израду докторске дисертације са темом *Надреалистичка трансформација метафоре и њен новореторички статус у поезији Жила Сиперјела, Жана Коктоа и Жана Тардијеа*.

У Крагујевцу, 29.01.2018.

Комисија:

Melićatam
Др Катарина Мелић, редовни професор
Ужа научна област: Француска књижевност и култура
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу

Dragan Bošković
Др Драган Бошковић, редовни професор
Ужа научна област: Србијска, српска књижевност
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу

Pavle Sekeruš
Др Павле Секеруш, редовни професор
Ужа научна област: Романистика
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду